

ח' בסיוון, התש"ע - 21-28.05.2010
גליון 98

למצוא את הדרשוביץ הישראלי

כל עוד העולם החופשי אינו נחוש לנטוש את הפארכה המכונה האו"ם לטובת ארגון בינלאומי של מדינות חופשיות, על ישראל להיאבק במסגרת הארגון הקיים, ומכאן חשיבות הבחירה בנציג הנכון להחלפת שגרירתנו הנוכחית באו"ם

עמנואל נבון

בנאומו הראשון באסיפה הכללית של האו"ם בספטמבר 2009, דיבר מועמר קדאפי במשך שעה וארבעים

דקות – פי שישה יותר מ-15 הדקות שהוקצבו לו. נראה כי לקדאפי היה הרבה מה לומר: הוא האשים את מועצת הביטחון בהיותה גוף טרוריסטי, בדומה לאלקאעידה, קרא להעמיד לדין את ג'ורג' בוש ואת טוני בלייר על המלחמה בעיראק, דרש 7.7 טריליון דולר פיצויים בגין הקולוניאליזם האירופי באפריקה, הביע את תהייתו שמא שפעת החזירים אינה אלא נשק ביולוגי שנוצר במעבדה צבאית, ודרש לדעת מי עמד מאחורי ההתנקשות בג'ון קנדי. בשלב מסוים הוא קרע עותק של מגילת האו"ם אל מול עיניהם של הנציגים והציע להעביר את מרכז האו"ם ללוב.

ימים אחדים לפני הופעתו המוקיונית באו"ם, ערך קדאפי בטרפולי קבלת פנים של גיבור לעבדלבאסט אל-מגרחי, האיש שתכנן, בהוראת קדאפי, את פיצוץ טיסה 103 של חברת פאן-אם מעל לוקרבי בדצמבר 1988, שבו נספו 270 בני אדם. במשך השנים נמנע קדאפי מהבעת חרטה על המעשה או מנטילת אשמה כלשהי, ולמעשה לוב הסכימה בסופו של דבר ליטול אחריות לפיצוץ בלוקרבי רק כדי להסיר מעליה את הסנקציות של האו"ם.

בספטמבר 2009 חגג קדאפי 40 שנה לשלטונו. הוא היה היחיד שחש רצון לחגוג. הלובים אינם נהנים לא מעושר ולא מחירות. מדינתם זכתה לדירוג 7 של מדד "פרידום האוס" – שבו הדירוג 1 מציין את המידה הגבוהה ביותר של חופש ו-7 – את המידה הנמוכה ביותר שלו. הפרות זכויות האדם בלוב מתבטאות בין השאר במעצרים שרירותיים, עיכובים, החזקת אסירים מבלי שאיש יידע על גורלם, החזקת אסירים פוליטיים במאסר שנים רבות ללא הגשת כתבי אישום וללא משפט. הרשות השופטת נשלטת על ידי הממשלה, ואין במדינה זכות למשפט הוגן ופומבי. ללובים אין זכות להחליף את ממשלתם, וחירויות כמו חופש ביטוי, חופש עיתונות, חופש התקהלות, חופש התאגדות וחופש דת – אינן קיימות. מיעוטים אתניים ושבטיים סובלים מאפליה, ולעובדים זרים אין זכויות עובד.

האם אפוא יש מקום להפתעה לנוכח הבחירה בלוב זה עתה לחברות במה שמכונה "מועצת האו"ם לזכויות האדם"? למרבה הצער – לא. היות שהעצרת הכללית של האו"ם נשלטת על ידי אוטוקרטיות ועל ידי משטרים שמעדיפים את הסולידריות עם העולם השלישי על פני חירות ועקרונות, נמשכת העלאתו של המחזה הקפקאי שנקרא האו"ם.

ניסיונות אמריקניים ואירופיים להעביר החלטה בדבר הטלת סנקציות בחסות האו"ם נגד איראן הם מובנים ואבסורדיים כאחד. מובנים, כי הטלת סנקציות כאלה אמורה לסייע לארה"ב ולאירופה לזכות אותן ב"לגיטימציה בינלאומית". אבסורדיים, כיוון שלגיטימציה בינלאומית אינה קיימת: בקרב חברות האו"ם מתקיימים יותר מדי אינטרסים סותרים וערכים מתחרים כדי שניתן יהיה להגיע לתמיכה בינלאומית בהחלטה כלשהי הכרוכה בהכרעה ברורה בין ערכים ואינטרסים. האו"ם מוכיח עניין זה במלוא הטרטיות: הוא אמנם נוסד (בעיקר) על ידי דמוקרטייות שנלחמו וניצחו במלחמת העולם השנייה, אבל כיום הוא נשלט על ידי אוטוקרטיות שמתמרנות אותו כדי שזה ייתן הכשר להפרות מגילת האו"ם שלהן.

כל מדינה יכולה להיות חברה באו"ם על ידי תשלום מס שפתיים למגילתו, בניגוד לקריטריונים הברורים והחמורים שבהם נדרשת מדינה לעמוד כדי להתקבל לאירגונים בינלאומיים אקסקלוסיביים דוגמת ה-OECD (שאליו התקבלה ישראל לאחרונה). כשהתמודד על נשיאות ארה"ב, הציע ג'ון מקיין לייסד את חֶבֶר הדמוקרטייות כחלופה לאו"ם המושחת, וכך לחזק את שיתוף הפעולה הביטחוני בין הדמוקרטייות הליברליות בעולם ולספק מסגרת עבודה משותפת כדי להתמודד עם אתגרים משותפים. למרבה הצער, הנשיא האמריקני אובמה ביטל את הרעיון, והוא מנסה להעניק לאו"ם לגיטימיות שאין הוא ראוי לה.

לא ניתן לתקן את האו"ם מבפנים, היות ש"הרוב האוטומטי" של האסיפה הכללית חוסם כל רפורמה שמטרתה

להביא את האו"ם לנהוג על פי הסטנדרטים של אבותיו המייסדים בוצעו בו אמנם שינויים קוסמטיים בשנים עברו, אך הם רק הרעו את המצב, ודוגמה בולטת לכך היא החלפת "נציבות האו"ם לזכויות האדם" ב"מועצת האו"ם לזכויות האדם".

כל עוד העולם החופשי אינו נחוש לנטוש הדרגתית את הפארסה המכונה ארגון האומות המאוחדות לטובת ארגון בינלאומי של מדינות חופשיות, על ישראל להיאבק במה שהיטיב לכנות דורי גולד "מגדל בבל"ת". מכאן נובעת חשיבותה של בחירת המועמד שיחליף את שגרירתנו הנוכחית באו"ם בחודש אוגוסט הקרוב. למרות שהמומחה למשפט פרופ' אלן דרשוביץ הוא גם מבריק וגם רהוט, למרבה המזל הוא דחה את ההצעה. לא חסרים לנו אנשים מבריקים ורהוטים למשרה זו, והצעת התפקיד ליהודי אמריקני שהחליט לא להפוך את ישראל לביתו – לא הייתה מסבה לנו כבוד. טוב יעשה נתניהו אם יזכור כי הוא חב את הקריירה הפוליטית שלו למינוי כשגריר ישראל באו"ם. אילו הציעה ממשלת ישראל בזמנו את התפקיד לפרופסור יהודי אמריקני רהוט, מובן כי נתניהו היה זועם, וקרוב לוודאי שלא היה מגיע למקום בו הוא נמצא היום.